



Warszawa, dnia 14 lipca 2015 r.

## **Opinia do ustawy o zmianie ustawy o kierujących pojazdami**

**(druk nr 951)**

### **I. Cel i przedmiot ustawy**

Celem ustawy jest uchylenie wymogu ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego oraz przez osoby kierujące pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych.

Zgodnie z obowiązującą regulacją, kierować pojazdem uprzywilejowanym może osoba, która ukończyła 21 lat (z wyjątkiem funkcjonariuszy kierujących pojazdami Państwowej Straży Pożarnej, Policji oraz Straży Granicznej, których to ograniczenie wiekowe nie dotyczy), posiada prawo jazdy kategorii odpowiedniej do rodzaju pojazdu, uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym oraz orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych, a także posiada zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym w zakresie określonej kategorii prawa jazdy (art. 106 ust. 1 pkt 1-3 i 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, dalej także u.k.p.).

Od dnia 4 stycznia 2016 r. będzie również stosowany art. 106 ust. 1 pkt 4 u.k.p., który zobowiązuje osobę kierującą pojazdem uprzywilejowanym do ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi<sup>1)</sup>. Przepis ten obejmie kierujących pojazdami uprzywilejowanymi w jednostkach, w stosunku do których odroczone jego stosowanie na mocy art. 135b u.k.p., a więc w Siłach Zbrojnych RP, Policji, Agencji Bezpieczeństwa

---

<sup>1)</sup> Przepis art. 106 ust. 1 pkt 4 wszedł w życie z dniem 19 stycznia 2013 r., a więc w tym samym terminie co ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, jednak przesunięto w czasie jego stosowanie wobec kierujących pojazdami uprzywilejowanymi w niektórych jednostkach.

Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Biura Ochrony Rządu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, organów kontroli skarbowej, ochotniczych strażach pożarnych, zespołach ratownictwa medycznego oraz w innych jednostkach wykonujących zadania specjalistycznymi środkami transportu sanitarnego.

Jak wskazano na wstępie, niniejsza ustawa zwalnia z obowiązku ukończenia przedmiotowego kursu kierujących pojazdami uprzywilejowanymi w niektórych z wymienionych powyżej jednostek. W uzasadnieniu projektu wnioskodawcy wskazali, iż kierującym pojazdami uprzywilejowanymi w służbach mundurowych i ochotniczych strażach pożarnych umiejętności nabywane w toku tego kursu są już przekazywane w ramach szkoleń wewnętrznych, w związku z czym nie jest konieczne ponowne szkolenie ich w tym zakresie. Projektodawcy wskazali, iż obowiązujący system szkolenia kierowców pojazdów uprzywilejowanych jest sprawny i efektywny, a planowane wprowadzenie dodatkowego kursu wiązałoby się z niepotrzebnym obciążeniem dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

## **II. Przebieg prac legislacyjnych**

Ustawa o zmianie ustawy o kierujących pojazdami została uchwalona w oparciu projekt poselski (druk sejmowy nr 3333). Pierwsze czytanie odbyło się na posiedzeniu Komisji Infrastruktury. Komisja rozpatrzyła projekt na posiedzeniach w dniach 14 i 27 maja 2015 r. przyjmując sprawozdanie wraz z poprawkami (druk sejmowy nr 2457).

Projekt ustawy w wersji pierwotnej obejmował funkcjonariuszy kierujących pojazdami Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej oraz kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych. Na etapie komisyjnym nowelizacją objęto dodatkowo funkcjonariuszy Służby Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego.

W trakcie drugiego czytania na 95. posiedzeniu Sejmu w dniu 23 czerwca br. nie zostały zgłoszone wnioski legislacyjne. Trzecie czytanie projektu przeprowadzono na tym samym posiedzeniu; Sejm przyjął ustawę w dniu 25 czerwca br. większością 436 głosów (przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących się).

### III. Uwagi szczegółowe

1. Przedmiotowa ustawa zwalnia z obowiązku ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi funkcjonariuszy kierujących takimi pojazdami w Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej, Służbie Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego oraz przez osoby kierujące pojazdami ochotniczych straży pożarnych. Wprowadzenie tych zmian, jak wskazano w uzasadnieniu, jest podyktowane: po pierwsze - względami ekonomicznymi, po drugie - zbędnością regulacji w stosunku do tych kierujących pojazdami uprzywilejowanymi, którzy zdobywają wiedzę objętą kursem w ramach szkoleń wewnętrznych.

Należy zauważyć, iż katalog podmiotów, których obejmie zwolnienie z obowiązku odbycia kursu ulegał zmianie w toku prowadzonych prac legislacyjnych. Projekt poselski odejmował funkcjonariuszy kierujących pojazdami Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej oraz kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych. Podczas prac w komisji sejmowej uzupełniono nowelę o funkcjonariuszy Służby Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego. Po wejściu w życie tej nowelizacji obowiązkowi odbycia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi będą nadal podlegali kierujący tymi pojazdami w innych jednostkach wymienionych w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, tj. jednostkach zespołu ratownictwa medycznego, jednostkach ratownictwa chemicznego, Siłach Zbrojnych RP, Biurze Ochrony Rządu, kontroli skarbowej, Służbie Celnej, straży gminnej, podmiotach uprawnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego, Służbie Parku Narodowego, podmiotach uprawnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wodnego, oraz innych jednostkach, jeżeli używają pojazdów uprzywilejowanych w związku z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego - na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Przedmiotowa regulacja różnicuje sytuację prawną kierujących pojazdami uprzywilejowanymi w stosunku do części z nich łągodząc wymagania ustawowe, przy czym trudne do ustalenia jest kryterium stanowiące podstawę tego zróżnicowania. Należy przypomnieć, iż konstytucyjna zasada równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji), zobowiązuje do jednakowego traktowania podmiotów w obrębie określonej klasy (kategorii), co oznacza, że wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być potraktowane równo, tj. bez zróżnicowań, zarówno dyskryminujących, jak

i faworyzujących. Zasada ta zakłada także różnicowanie podmiotów podobnych, ale tylko wówczas, gdy zastosowane przez ustawodawcę kryterium różnicowania jest racjonalnie uzasadnione i sprawiedliwe. W tym przypadku wątpliwym jest, czy zastosowane kryterium różnicowania podmiotów podobnych można uznać za spełniające wymogi konstytucyjności.

Projektodawca (w uzasadnieniu) wskazał, iż konieczne jest wyeliminowanie podwójnych szkoleń dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych, podnosząc jednocześnie, iż *„podobna sytuacja będzie dotyczyła kierowców pojazdów uprzywilejowanych wielu służb mundurowych (na pewno Państwowej Straży Pożarnej, Policji i Straży Granicznej), którzy w ramach szkoleń wewnętrznych przechodzą szkolenia w zakresie kierowania pojazdami uprzywilejowanymi”*. Powyższe kryterium można uznać za racjonalne i usprawiedliwione pod warunkiem jednak, iż zostało ono obiektywnie zastosowane wobec wszystkich kierujących pojazdami uprzywilejowanymi w poszczególnych jednostkach.

2. W związku ze zwolnieniem niektórych kierujących pojazdami z obowiązku ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi nie jest jasne, jaki dokument będzie stanowił podstawę wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym. Art. 109 ust. 1 pkt 3 nakłada bowiem obowiązek przedstawienia **zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi**. Wskazany problem będzie dotyczył wszystkich zwolnionych z obowiązku ukończenia kursu dla kierujących pojazdami, przy czym największe trudności z wydaniem zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym będą dotyczyły kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych, gdyż w stosunku do nich organem właściwym do wydania zezwolenia jest starosta a więc organ „zewnętrzny”. Pozostałe osoby objęte zwolnieniem z obowiązku ukończenia kursu, otrzymują zezwolenie od organu jednostki, w której osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione. W związku z powyższym proponuje się dodanie przepisu wskazującego rodzaj dokumentów poświadczających umiejętność kierowania pojazdem uprzywilejowanym ewentualnie zwolnienie kierujących wskazanych w art. 106 ust. 3 z obowiązku przedstawiania zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi.

### **Propozycje poprawek**

w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

„...”) w art. 109 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3. Osoby te przedstawiają *zaświadczenie potwierdzające posiadanie umiejętności do kierowania pojazdem uprzywilejowanym wydane przez organ jednostki, w której osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione.*”;

**albo**

w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

„...”) w art. 109 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Obowiązek przedstawienia zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi nie dotyczy funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3.”;

**3.** W związku ze zwolnieniem niektórych kierujących pojazdami uprzywilejowanymi z obowiązku ukończenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi pojawia się wątpliwość, czy to zwolnienie obejmuje również kurs uzupełniający (kurs ten przeprowadza się w stosunku do osób, które posiadają zezwolenie na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi w celu rozszerzenia zakresu posiadanego zezwolenia). Przyjęcie takiego rozwiązania tj. zwolnienie osób, które nie muszą odbywać kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi z obowiązku odbycia kursu uzupełniającego wydaje się być logiczną konsekwencją, jednak w takim przypadku również konieczne jest wskazanie dokumentu, który będzie stanowił podstawę do wydania odpowiedniej decyzji przez starostę (tj. konieczna jest zmiana art. 109 w zakresie treści ust. 4 u.k.p.).

### **Propozycje poprawek**

w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) w art. 107 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3.”;

w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

„...”) w art. 109:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku funkcjonariuszy i kierujących pojazdami uprzywilejowanymi, o których mowa w art. 106 ust. 3, rozszerzenie zakresu zezwolenia, o którym mowa w ust. 4, następuje odpowiednio do przedstawionego *zaświadczenia potwierdzającego posiadanie umiejętności do kierowania pojazdem uprzywilejowanym w zakresie objętym kursem uzupełniającym, wydanego przez organ jednostki, w której osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione.*”,

b) w ust. 5 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepisy ust. 1–4a stosuje się odpowiednio.”.

*Renata Bronowska*

*Główny legislator*